

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
12 oktober 2026

Ons kenmerk
PZH-2026-898085681
DOS-2024-0003587

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Terugkoppeling amendement A-912 Betaalbaar en gezond eten in elke buurt

Geachte Statenleden,

Met deze brief bieden wij u de terugkoppeling aan van de invulling van [amendement A-912 'Betaalbaar en gezond eten in elke buurt'](#). Met deze terugkoppeling willen we Provinciale Staten informeren over de manier waarop wij invulling hebben gegeven aan het amendement, evenals de inzichten en maatschappelijke waarde die dit heeft opgeleverd.

Invulling amendement

Provinciale Staten hebben in de vergadering van 9 juli 2025 het amendement [Betaalbaar gezond eten in elke buurt](#) aangenomen. Daartoe is op de Begroting 2026 een bedrag van €500.000 gereserveerd voor de opzet en uitvoering van een of meer proeftuinen gericht op het realiseren van gezonde, duurzame én betaalbare maaltijden, in samenwerking met gemeenten, scholen, zorginstellingen, lokale (biologische) boeren en andere ketenpartners. Hieraan is invulling gegeven met:

1. Het [openstellingsbesluit betaalbaar gezond voedsel 2026](#). Het doel van deze regeling is het ondersteunen van lokale eetinitiatieven die betaalbare, gezonde maaltijden toegankelijk maken voor iedereen. Het deelplafond bedroeg €475.000 en subsidie kon worden aangevraagd van dinsdag 3 maart 2026 t/m dinsdag 14 april 2026 met een maximum van €30.000 per aanvraag.
2. Een klein deel van het bedrag is beschikbaar gesteld via de impuls [Betaalbaar & Gezond Voedsel Zuid-Holland 2026](#) via Stichting [Social Handprint](#) voor maatschappelijke organisaties in Zuid-Holland die op lokaal of regionaal niveau bijdragen aan betaalbaar en gezond voedsel. Via deze Impuls kunnen maatschappelijke initiatieven kleine bedragen aanvragen, die binnen twee weken na verlening worden uitgekeerd. Voor deze impuls is €25.000 beschikbaar gesteld vanuit het amendement, aangevuld met €50.000 vanuit het programma Gezondheid & Welzijn tot in totaal €75.000. Aanvragen konden worden gedaan van maandag 2 maart 2026 t/m vrijdag 9 maart voor bedragen tussen €500 en €2.500.

Na verlening zijn van het openstellingsbesluit en de impuls impactrapportages gemaakt door Stichting Social Handprint. Aan de hand van hun methode brengen deze de maatschappelijke waarde van organisaties in beeld. Een impactrapportage visualiseert de

positieve bijdrage zowel in euro's als in bijdrage aan de [Sustainable Development Goals](#) (SDG's). De SDG's omvatten 17 mondiale sociale en ecologische ontwikkelingsdoelen vastgesteld door de Verenigde Naties, waaronder geen armoede, honger, goede gezondheid & welzijn, kwaliteitsonderwijs en verantwoorde consumptie en productie. De impactrapportages van het openstellingsbesluit en de impuls worden hieronder toegelicht.

Toelichting op het openstellingsbesluit en de impulssubsidie

1. Openstellingsbesluit Betaalbaar gezond voedsel 2026

Er zijn 52 aanvragen gedaan voor een totaalbedrag van €1.264.243, waarvan 32 in aanmerking kwamen voor subsidie. De regeling bleek populair: er is meer dan twee keer zoveel subsidie aangevraagd dan er beschikbaar was onder het deelplafond van €475.000,-.

De subsidieaanvragen zijn beoordeeld op volledigheid en inhoud. Subsidie is verdeeld op basis van rangschikking van complete aanvragen na scoring op basis van een viertal criteria (het aanbieden van gezond en betaalbaar voedsel aan brede doelgroep, bereik en betrokkenheid van kwetsbare groepen, gebruik van lokaal en duurzaam voedsel, sociaaleconomische status van de wijk).

Aan 19 van de 32 volledige, inhoudelijk juiste aanvragen kon subsidie worden verstrekt onder het deelplafond van €475.000. Dit betekent ook dat 23 van de volledige, inhoudelijk juiste aanvragen geen subsidie konden ontvangen omdat het deelplafond was bereikt.

Inhoudelijke lijn van de aanvragen

De projecten richten zich voornamelijk op het organiseren van laagdrempelige buurtgerichte voedsel- en ontmoetingsinitiatieven in vaak stedelijke wijken in Zuid-Holland. Er is een sterke concentratie in Rotterdam en Den Haag, aangevuld met initiatieven in onder meer Delft, Leiden, het Westland en kleinere gemeenten. De activiteiten vinden vooral plaats in buurthuizen, wijkrestaurants, stadstuinen, inloophuizen, sportverenigingen en andere sociale ontmoetingsplekken in de wijk.

De nadruk ligt vooral op het aanbieden van gezonde en betaalbare gezamenlijke maaltijden, wijkrestaurants en aanschuiptafels voor bewoners in kwetsbare situaties, zoals mensen met een laag inkomen, ouderen en sociaal geïsoleerde inwoners. Veel maaltijden zijn gratis of worden tegen een lage bijdrage aangeboden. Vrijwilligers en buurtbewoners spelen vaak een actieve rol in het koken, organiseren en begeleiden van activiteiten.

Naast maaltijdvoorziening richten veel projecten zich op sociale cohesie, participatie en het verminderen van eenzaamheid. Gezond eten wordt daarbij ingezet als middel om mensen samen te brengen en ondersteuning toegankelijk te maken.

Ook is er veel aandacht voor gezonde voeding, kookvaardigheden en duurzaamheid. Projecten combineren maaltijden regelmatig met kookworkshops, moestuinactiviteiten, educatie over gezonde voeding en het gebruik van lokaal, plantaardig of biologisch voedsel.

Ook voedselverspilling is een terugkerend thema, bijvoorbeeld door gebruik van reststromen of voedseluitgifte via buurtlocaties.

Overkoepelend laten de aanvragen een sterk lokaal, sociaal en preventief karakter zien, waarbij voedselinitiatieven bijdragen aan gezondheid, bestaanszekerheid en verbondenheid in de wijk.

Impactrapportage

Zoals eerder genoemd is door Social Handprint een impactrapportage van het openstellingsbesluit gemaakt (zie impactrapportage openstellingsbesluit in bijlage). Deze rapportage beschrijft de maatschappelijke impact van 9 organisaties waaraan subsidie is verstrekt, die op het moment van het maken van de rapportage beschikten over een volledige Handprint Meting van de impact in 2025. Deze rapportage geeft daarom geen volledig beeld van alle aanvragen binnen het openstellingsbesluit, maar het biedt wel een indruk van de maatschappelijke impact die zulke voedselinitiatieven maken.

Social Handprint heeft een aantal indicatoren ontwikkeld op basis waarvan organisaties kunnen laten zien welke concrete activiteiten worden uitgevoerd om bij te dragen aan thema's van de 17 Sustainable Development Goals (SDG).

De rapportage geeft inzicht in de brede maatschappelijke impact vanuit sociale voedselinitiatieven. Naast de focus op betaalbaar gezond voedsel is de maatschappelijke impact een stuk breder. De negen gesteunde organisaties realiseerden in 2025 een maatschappelijke impact verspreid over 15 van de 17 SDG's, met een totale maatschappelijke waarde van €15,5 miljoen. De grootste bijdrage lag op het gebied van voedselzekerheid, armoedebestrijding en onderwijs. Met bijna 1.900 vrijwilligers en ruim 218.000 ingezette uren blijkt daarnaast een sterke betrokkenheid vanuit de samenleving. Gemiddeld leverde iedere geïnvesteerde euro €1,80 aan maatschappelijke meerwaarde op. Zie voor de details de volledige rapportage in de bijlage.

Werkbezoek

Op donderdag 3 september is met gedeputeerde Aad Straathof een werkbezoek gebracht aan de [Participatie Keuken](#) in Den Haag. De Participatie Keuken is één van de initiatieven waaraan subsidie is verstrekt met bovenstaand openstellingsbesluit. Statenleden hebben hiervoor ook een uitnodiging ontvangen via de Griffie.

Over het initiatief: Stichting Participatie Keuken, gevestigd in Moerwijk Den Haag, versterkt de veerkracht van kwetsbare mensen en stimuleert participatie, sociale samenhang van weerbaarheid. Dit doen zij door mensen samen te brengen via koken, eten en ontmoeting. De stichting organiseert Aanschuif tafels waar iedereen tegen een kleine bijdrage kan mee-eten en ondersteunt nieuwe buurtinitiatieven met een online reserveringsplatform. Ook is er de Kinderkeuken waar kinderen uit verschillende culturen maandelijks samen koken onder begeleiding van een professionele kok. De stichting werkt met opbrengsten uit buurtmoestuinen en voedseldonaties van onder andere supermarkten, groothandels en kwekerijen. Overgebleven producten en maaltijden worden gratis verspreid via de Weggeefkiosk.

2. Social Handprint Impuls

In totaal zijn er zijn 42 aanvragen gedaan, waarvan 23 aanvragen positief beoordeeld zijn op volledigheid en inhoud. Deze initiatieven hebben het bedrag binnen twee weken na beoordeling uitgekeerd gekregen. Met deze Impuls is in totaal €54.830,- uitgekeerd aan organisaties die in Zuid-Holland bijdragen aan betaalbaar en gezond voedsel.

Inhoudelijke lijn van de aanvragen

De aanvragen richten zich voornamelijk op het versterken en professionaliseren van bestaande voedsel- en buurtinitiatieven in Zuid-Holland. De nadruk ligt minder op directe maaltijdactiviteiten en meer op randvoorwaarden die nodig zijn om initiatieven duurzaam voort te zetten, uit te breiden of toegankelijker te maken.

Een groot deel van de aanvragen betreft investeringen in materialen en faciliteiten, zoals keukenapparatuur, moestuinvoorzieningen en duurzame lesmaterialen. Ook worden middelen gevraagd voor onderhoud en verbetering van bestaande voorzieningen, zoals websites en registratiesystemen. Daarnaast is er veel aandacht voor deskundigheidsbevordering en organisatieontwikkeling. Projecten vragen ondersteuning voor het trainen van vrijwilligers, voedselveiligheids cursussen, communicatie en professionalisering van de organisatie. Ook worden educatieve activiteiten ontwikkeld rond gezonde voeding, betaalbaar eten en lokaal voedsel, vaak gericht op kwetsbare doelgroepen. Hiervoor worden bijvoorbeeld interactieve lessen, lesmodules, workshops en communicatiemiddelen ontwikkeld. Daarnaast zetten meerdere initiatieven in op het verduurzamen van lokale voedselsystemen via stadslandbouw, biologische teelt en wijkgerichte voedselproductie.

Overkoepelend laten de aanvragen zien dat er behoefte is aan structurele versterking van kennis, organisatiekracht, materialen en zichtbaarheid om hun maatschappelijke impact op het gebied van gezondheid, sociale cohesie en voedselzekerheid te vergroten.

Impactrapportage

Net zoals hierboven beschreven bij het openstellingsbesluit, is van de Impuls een impactrapportage gemaakt (zie impactrapportage impuls in bijlage). De rapportage van deze organisaties laten een soortgelijk beeld zien: een brede maatschappelijke impact met veel betrokkenheid van vrijwilligers en een nog grotere maatschappelijke impact per uitgegeven euro.

De 23 gesteunde organisaties realiseerden in 2025 brede maatschappelijke impact op alle 17 SDG's, met een totale maatschappelijke waarde van €43,4 miljoen. De grootste impact lag op het gebied van voedselzekerheid, gezondheid en welzijn, onderwijs en werkgelegenheid. Met ruim 321.000 ingezette vrijwilligersuren en gemiddeld 88 vrijwilligers per organisatie was ook hier de maatschappelijke betrokkenheid groot. Gemiddeld leverde iedere geïnvesteerde euro €2,90 aan maatschappelijke meerwaarde op.

Conclusie

De resultaten laten zien dat de gesteunde organisaties een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke vraagstukken, variërend van voedselzekerheid en gezondheid tot onderwijs, werk en duurzaamheid. De groeiende maatschappelijke waarde en impact laten zien dat investeringen in deze organisaties zich vertalen in aantoonbare maatschappelijke meerwaarde.

Ontwerpend actieonderzoek

Naast bovengenoemde invulling van het amendement wordt er gewerkt aan ondersteunende activiteiten. Een voorbeeld hiervan is het ontwerpend actieonderzoek van [Public Food](#) naar betaalbaar en gezond voedsel. Public Food zet zich in om betaalbaar en goed eten als basisvoorziening toegankelijk te maken en brengt dit in de praktijk bij Mensa Mensa in Rotterdam-Zuid. Daar worden betaalbare, gezonde maaltijden aangeboden en vinden verschillende activiteiten plaats, zoals mealprep-sessies, gratis kooklessen voor kinderen en workshops.

Met het ontwerpend actieonderzoek onderzoekt Public Food de ruimte om via verschillende projecten te leren op welke manier gezond en betaalbaar voedsel structureler kan worden georganiseerd in Nederland. Daarbij wordt ook gekeken hoe de beweging van concepten zoals Mensa Mensa verder kan groeien.

Dit actieonderzoek was al in de opstartfase toen het amendement werd ingediend. Dit komt voort uit de provinciale [Voedselvisie](#) die gepubliceerd is in juni 2025. Waar mogelijk is de verbinding opgezocht tussen het actieonderzoek van Public Food en bovenstaande subsidiemogelijkheden. Er wordt bijvoorbeeld verkend waar de behoefte ligt van subsidieaanvragers. Te denken valt aan een lerend netwerk van subsidieaanvragers. Hier kunnen de partijen leren van elkaar, mogelijk samenwerken en bijdragen aan het actieonderzoek van Public Food. Het onderzoek loopt in ieder geval nog tot eind 2026 en resultaten worden waarschijnlijk begin 2027 gepresenteerd.

Daarnaast is op 5 februari 2026 het symposium '[Naar een landelijke basisvoorziening voor betaalbaar goed eten](#)' georganiseerd door Public Food, gefaciliteerd door de provincie Zuid-Holland. De opkomst was groot en bleek er veel interesse voor het onderwerp te zijn.

Conclusie

Deze terugkoppeling laat zien dat lokale eetinitiatieven een essentiële bijdrage leveren aan verschillende maatschappelijke opgaven in Zuid-Holland. Zij dragen onder meer bij aan de gezondheid van inwoners, bestaanszekerheid, sociaal welzijn en voedselzekerheid. Daarmee zijn lokale eetinitiatieven van betekenis voor zowel individuele inwoners als voor de leefbaarheid en sociale samenhang in wijken en buurten.

We zien dat de provincie een belangrijke rol kan spelen in het ondersteunen en faciliteren van bestaande lokale eetinitiatieven die betaalbare en gezonde maaltijden aanbieden. De grote hoeveelheid aanvragen naar aanleiding van het openstellingsbesluit laat zien dat dit thema leeft en dat er behoefte is aan ondersteuning. Ook komt uit het actieonderzoek en

gesprekken met initiatieven naar voren dat er, naast financiële ondersteuning, behoefte is aan netwerken, zichtbaarheid en (politieke) aandacht voor dit thema.

Hoewel er in Zuid-Holland talloze eetinitiatieven bestaan, waarvan sommige al jarenlang actief zijn, blijven deze veelal onder de radar. Het openstellingsbesluit heeft meer inzicht gegeven in de ervaren barrières, kansen en behoeften die bij deze initiatieven spelen. Het topje van de ijsberg komt daarmee in beeld, terwijl onder de oppervlakte nog een hoop is wat we nog niet in beeld hebben.

De provincie kan op dit thema een betekenisvolle rol vervullen als ondersteuner, verbinder en aanjager. Er wordt door medeoverheden met belangstelling gekeken naar de manier waarop de provincie Zuid-Holland dit thema oppakt en naar de maatschappelijke impact die daarmee kan worden gerealiseerd.

In het vervolg van de provinciale [Voedselvisie](#) die begin 2025 is gepresenteerd, wordt er de komende periode gewerkt aan een gezamenlijke actieagenda met diverse partners. Deze is ook gepresenteerd op het Voedselfestival op 2 oktober 2026. Eén van de ambities in de Voedselvisie is *'inwoners eten zich gezond'*, waarbij ook de toegang tot betaalbaar en gezond voedsel in de wijk een belangrijk thema is. De opgehaalde behoefte aan netwerkvorming tussen lokale eetinitiatieven geven wij hier plek. We faciliteren het netwerk van de organisaties die subsidie hebben aangevraagd. Op deze manier kan de verbinding worden gelegd tussen deze sociale voedselinitiatieven om kennis te delen en samenwerking op te zoeken. Hierin zoeken wij ook de verdere verbinding en samenwerking op met gemeenten.

Met de middelen uit dit amendement is er veel aandacht ontstaan voor het thema betaalbaar gezond voedsel, zijn er meerdere initiatieven ondersteund en is een waardevol netwerk ontstaan. Kortom, met uw steun en betrokkenheid is een zeer mooi resultaat bereikt. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de wijze waarop we invulling hebben gegeven aan het amendement A-912.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

- Impactrapportage openstellingsbesluit betaalbaar gezond voedsel 2026
- Impactrapportage impuls Betaalbaar & Gezond Voedsel Zuid-Holland 2026